

Hiilineutraali Helsinki: seuranta ja vaikutusarviointi päättöksenteon tukena

Sonja-Maria Ignatius
Ympäristösuunnittelija, DI / LuK
Helsingin kaupunki

Helsinki

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma

Hiilineutraali Helsinki 2035 - toimenpideohjelma

Kaupunginhallitus 10.12.2018
147 toimenpidettä

Hiilineutraali Helsinki =

**KHK-päästöjä vähennetään 80 %
ja loput 20 % kompensoidaan
(1990-2035)**

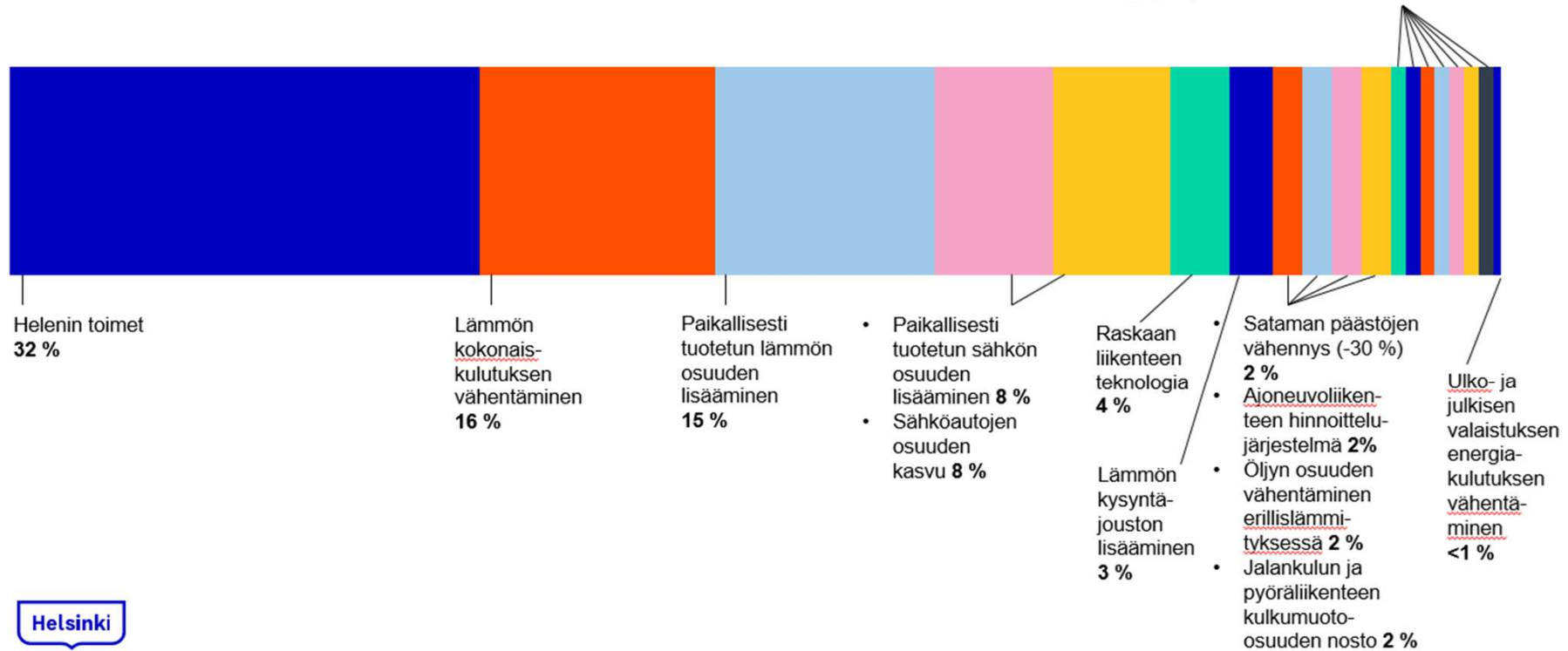
→ KHK-päästöt nolnaan

HNH-toimenpideohjelman osa-alueet

1. Liikenne
2. Rakentaminen ja rakennusten käyttö
3. Kuluttaminen, hankinnat, jakamis- ja kiertotalous
4. Smart & Clean –kasvu
5. Helenin kehitysohjelma
6. Hiilinielut ja päästöjen kompensointi
7. Viestintä ja osallistaminen
8. Ilmastotyön koordinointi, seuranta ja arviointi

Päästövähennysosuudet

- Kulutussähkön määrän vähentäminen 1 %
- Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden nosto 1%
- Uudet liikumispalvelut 1 %
- Pysäköintimaksujen korotus 1 %
- Hyödyntämättömän hukkalämmön talteenotto 1 %
- Tiivistyvä maankäyttö 1 %
- Sähkön kysyntäjouaston lisääminen 1 %

Haasteet

Tavoite on kunnianhimoinen ja pelikenttä laaja

→ Miten varmistamme, että kaupunki pääsee tavoitteeseen?

Haasteet

Haluamme seurata

- toimenpiteiden etenemistä
- toimenpiteiden vaikuttavuutta
- päästöjen kehittymistä

**Raportointi
valtuustokausittain tai
edes vuoden välein ei
riitä!**

Hiilineutraali Helsinki

<3

Avoim päätöksentekokäytäntö

”Helsinki kehittää **digitaalisia ratkaisuja**, jotka tekevät helpoksi seurata ja **osallistua** itseä kiinnostaviin ja koskeviin asioihin riippumatta siitä, ovatko ne kaupungin vai muiden tekemiä.”

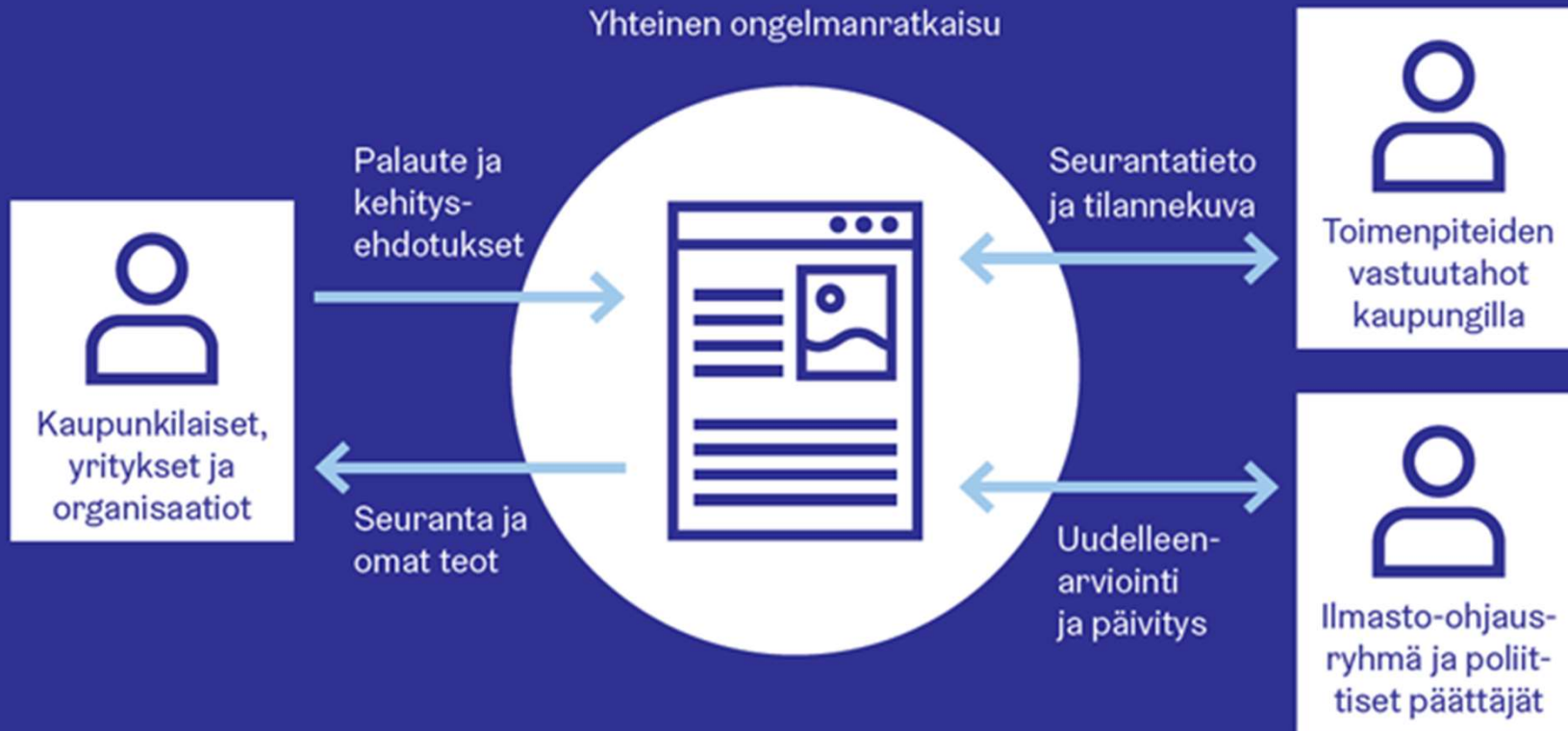
”Helsingin toimintamalli perustuu mahdollisimman suureen **avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen**. Helsinki on maailman johtava kaupunki julkisen **tiedon avaamisessa** ja sen hyödyntämisessä.”

144. Avoimen päätöksentekokäytännön sekä sen työkalujen ja periaatteiden käyttöönotto seurannassa.

Toimenpideohjelman seurantaan luodaan toimintamalli, jonka avulla varmistetaan, että paras mahdollinen ajantasainen tieto on aina käytettävissä. Toimintamallia sovelletaan toimenpideohjelman toteutuksessa ja päivityksessä.

145. Otetaan käyttöön uusia arvioinnin työkaluja, joilla voidaan seurata tarkemmin toimenpiteiden toteutumista, kustannuksia, hyötyjä, päästöjen kehitystä, vihreitä työpaikkoja, ilmanlaatua ja terveys- ym. vaikutuksia.

Yhteinen ongelmanratkaisu

Kuva: Helsingin kaupunki, Avanto Insight, THL

Helsingin ilmasto-vahti

Ratkaisu

- Kehitimme avoimeen lähdekoodiin perustuvan seurantapalvelun Helsingin päästöille ja toimenpiteille
- Palvelu pohjautuu avoimiin laskentamalleihin ja noudattaa avoimen tieteen periaatteita

Ilmastovahti

- Jokaiselle toimenpiteelle oma sivu Ilmastovahtiin
- Toimenpiteen etenemistä voi kuka tahansa seurata ja tieto karttuu samaan paikkaan
- Arviot päästöistä, kustannuksista ja muista vaikutuksista avataan laskentaperusteineen ja niitä voi kuka tahansa kommentoida
- Kaupunkilaisilta pyydetään palautetta ajankohtaisista kysymyksistä (tulossa)
- Toimenpiteitä päivitetään asiantuntijatiedon ja kansalaispalautteen perusteella

Helsingin ilmasto-vahti

<https://hnh.hel.ninja/>

avataan 23.10.

osoitteessa

ilmasto-vahti.hel.fi.

<p>1</p> <p>Ajallaan</p> <p>Liikenteen solmukohtien palvelutarjonta ja vaihtojen sujuvuus</p>	<p>2</p> <p>Myöhässä</p> <p>Pyöräliikenteen kantakaupungin tavoiteverkko</p>	<p>3</p> <p>Myöhässä</p> <p>Pyöräliikenteen baanaverkko</p>
<p>4</p> <p>Ajallaan</p> <p>Pyörätieverkon talvihoidon korkea taso</p>	<p>5</p> <p>Ajallaan</p> <p>Miellyttävä ja turvallinen kävely-ympäristö</p>	<p>6</p> <p>Ei aloitettu</p> <p>Pyöräilyyn liittyvät palvelut</p>
<p>7</p> <p>Ajallaan</p> <p>Raitioliikenteen kehittämisohjelma</p>	<p>8</p> <p>Ajallaan</p> <p>Joukkoliikenneinvestointien toteuttaminen yhdessä maankäytön kanssa</p>	<p>9</p> <p>Ajallaan</p> <p>Pyöräliikenteen kehittämisohjelma ja polkupyörien pysäköinnin kehittämisohjelma</p>

Hiilineutraali Helsinki -mittarit

**”Mitä et voi mitata,
sitä et voi johtaa.”
(Peter Drucker)**

Mittarit

- **Toimenpiteiden etenemistä ja päästöjen kehittymistä seurataan mittareilla**
- **Mittarit ovat skalaariaikasarjoja**
- **Mittarit luokitellaan toiminnallisiin, taktisiin ja strategisiin mittareihin**
- **Ne ovat kausaatioyhteydessä toisiinsa**

Toiminnallinen mittari

- **Mittaa kaupunkiorganisaation ponnistelua toimenpiteeseen liittyen**
- **Esim. energianeuvontakoulutukseen osallistuneiden määrä (kpl), rakennetun baanaverkon pituus (km), kaupungin kiinteistöihin asennettujen paneelien piikkiteho (kWp), sähköautojen julkisille latauspisteille annettujen rakennuslupien määrä (kpl)**

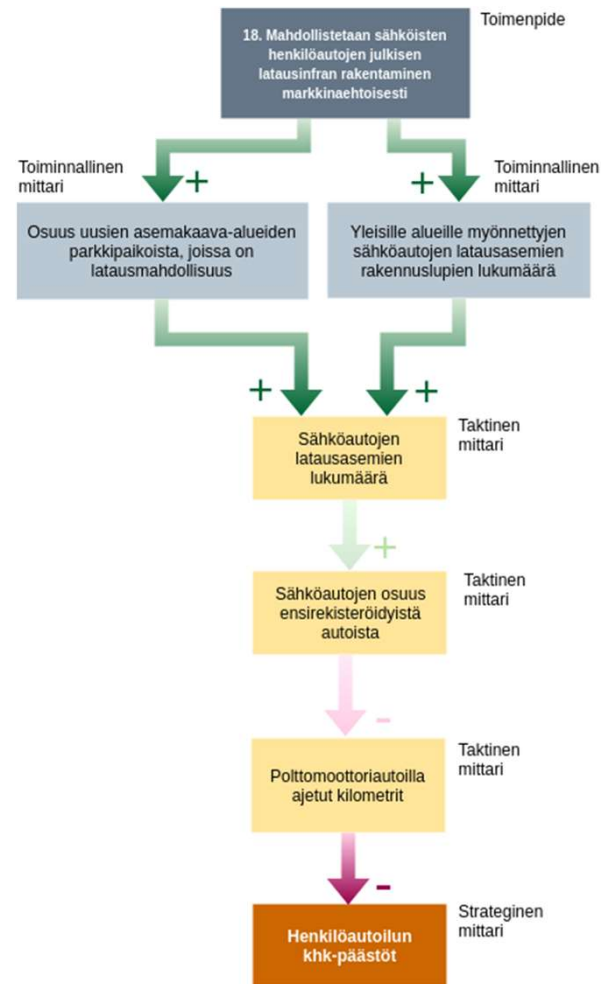

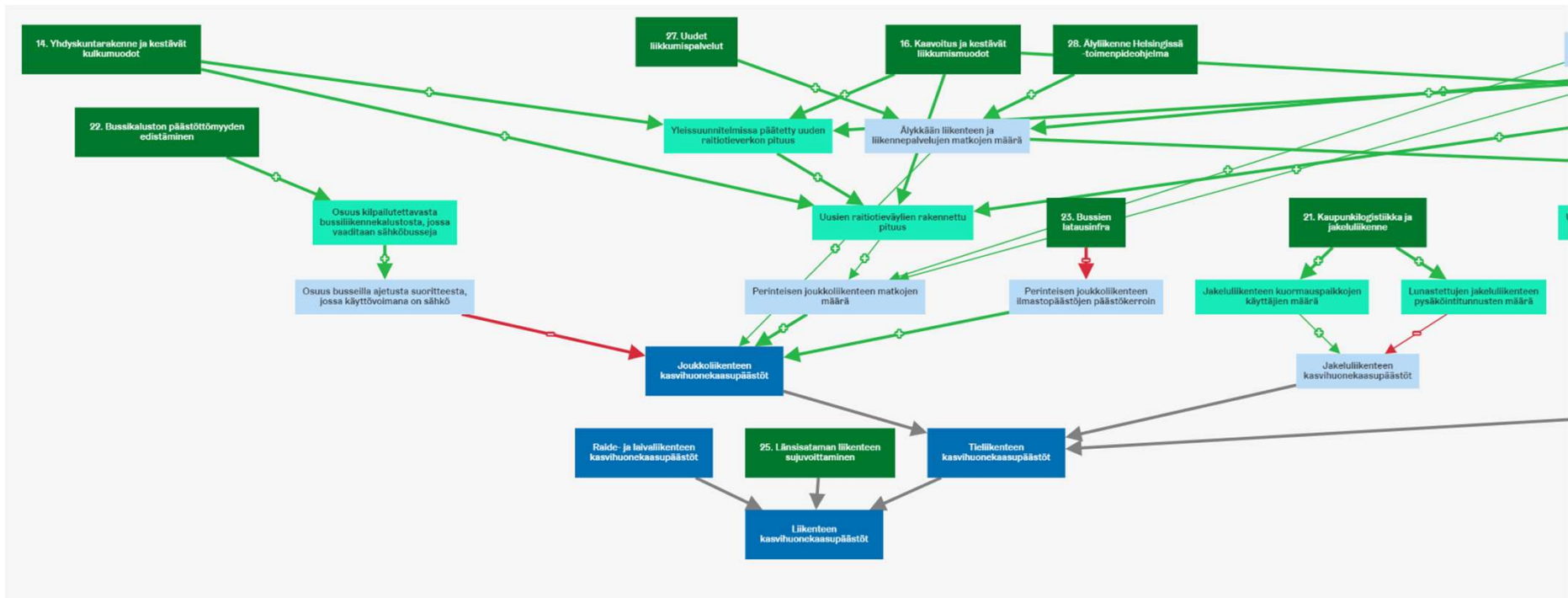
Strateginen mittari

- **Mittaa toimenpideohjelman tavoitteisiin pääsemistä**
- **kasvihuonekaasupäästöt (t CO₂-ekv.), jatkossa voi olla myös muita esim. kustannukset, terveysvaikutukset**

Taktinen mittari

- Välittää kausaatiota strategisten ja toiminnallisten mittareiden välissä
- Auttaa arvioimaan toimenpiteiden vaikuttavuutta
- Esim. pyöräilyn kulkumuoto-osuus (%), uusiutuvan energian tuotanto Helsingissä (MWh), peruskorjattujen rakennusten ominaislämmönkulutus (kW/m²) tai öljylämmitteisten kiinteistöjen lukumäärä (kpl)

Helsinki

<https://hnh.hel.ninja/indicators/34>

<https://hnh.hel.ninja/indicators/9>

Koordinointi

- Jokaiselle toimenpiteelle ja jokaiselle mittarille nimetään yhteyshenkilö.
- Koulutus ja verkosto yhteyshenkilöille
- Yhteyshenkilöt ehdottavat sopivia mittareita (toiminnalliset mittarit)
- Päivitys vähintään neljännesvuosittain

Seuraavaksi: Tavoitteiden asettaminen

Tavoitetasojen asettaminen mittareille

- Miten kokonaispäästötavoite jyvitetään eri sektoreille ja asetetaan tavoitteet toimenpiteille muuttuvassa maailmassa?
- Miten sektoreiden päästötavoitteista (strat. mittarit) voidaan johtaa tavoitteet muille mittareille (esim. sähköautojen osuus autokannasta)?

Kertakäyttöisistä laskelmista avoimeen mallinnukseen.

Johtopäätökset

- **Avoimuus ja läpinäkyvyys luovat sitoutumista ja positiivista painetta tehdä asiat paremmin.**
- **Järjestelmällinen seuranta on edellytys oppimiselle ja ilmastopolitiikan paremmalle johtamiselle.**
- **Mittareista sopiminen auttaa viemään tavoitteet käytäntöön. Mittareista olisi hyödyllistä sopia jo valmisteluvaiheessa.**
- **Avoin lähdekoodi. Palvelu myös muiden kuntien käyttöön.**
- **Yhteyshenkilöille hyvä antaa vastuuta!**

Kiitos!

sonjamaria.ignatius@hel.fi